

"Er is de verborgen agenda van het Verbond van Belgische Ondernemingen. Als de werkgevers zeggen dat de loonkosten te hoog zijn, dan zeggen ze in feite dat ze meer winst willen maken. Nochtans hebben de bedrijven de voorbije jaren flinke winsten gemaakt." Een passage uit Rood? Neen, aan het woord is Paul De Grauwe, een liberale econoom van de KUL, adviseur van Barroso, en vroeger aan de slag bij het IMF.

De achterblijvende lonen vormen volgens hem zelfs "één van de redenen waarom de economie niet van de grond komt."

Steekt De Grauwe plots de sp.a langs links voorbij? Dat zou wat overdreven zijn. In het geding is een debat over de strategische oriëntatie van het neoliberale project, dat ze fundamenteel delen. Al jarenlang trekt De Grauwe de kaart van de nieuwe internationale arbeidsdeling. "Ons probleem is dat we moeten concurreren met landen in het Verre Oosten, waar het loon 10 procent bedraagt van het onze. Met een daling van 1 of 2 procent van de lonen zullen we onze concurrentiepositie ten aanzien van die landen toch niet verbeteren", stelt hij. Wat De Grauwe wil, is de markt en de crisis volop zijn werk laten doen, en de Belgische economie diepgaand laten herstructureren: laat de industrie maar gaan, iets anders komt wel in de plaats. De taak van het moment is dan ook de arbeidsmarkt te flexibiliseren om de vrijgekomen (industriële) arbeid te recyclen: mensen 'prikkel' geven om te werken', heet het dan. Loonmatiging is dus een achterhoedegevecht, dat al grotendeels gewonnen is. De econoom erkent wat op deze pagina's al vaak werd geschreven: sinds de jaren '80 is het winstaandeel in het BBP fel toegenomen. Het VBO, de nationale bank en de OESO maken dan ook een strategische vergissing.

Johan Vande Lanotte reageerde prompt in De Morgen, de krant waarin ook De Grauwe zijn ding deed: "Voor een liberale econoom zijn hoge lonen nooit een probleem, net zomin als een liberaal er problemen mee heeft dat mensen door machines vervangen worden". De sp.a-voorzitter verdedigt binnen het neoliberale kamp een 'conservatieve' visie: druk de lonen, zodat hier geïnvesteerd wordt en de industrie hier kan blijven. Topman Rudi Thomaes van het VBO dankt Vande Lanotte hartelijk voor die opening: "Als we de loonkosten met 10 % laten dalen, kunnen we een deel van het productiewerk hier houden. Misschien niet alles, maar toch een deel." Dat gevecht tegen de globalisering kun je niet winnen, aldus De Grauwe. Wij zouden eraan toevoegen: hopen op investeringen en jobcreatie is zeker ijdel zolang de aandeelhoudersmacht verder versterkt wordt, en het uitkeren van dividendenden voorrang krijgt op het herinvesteren van de winsten.

Flexibelere arbeidsmarkten staan dus op de orde van de dag bij het verlichte financiekapitaal. In het geding is een veel fundamenteeler ingreep in de loonarbeidsverhouding dan de kwantitatieve loonmatigingsmaatregelen die we al jaren kennen. Het gaat er hier om een nieuwe gestalte te geven aan het salariaat, om de uitbreiding van 'generatie precariteit', of van wat in Italië sinds de internetpublicatie van het gelijknamige boek 'generatie 1000 euro' wordt genoemd (www.generazione1000.com).

The Economist, het lijfblad van de verlichte neoliberalen, klopt al langer op diezelfde nagel. Het klassieke insider/outsider verhaal wordt daarbij gemobiliseerd om het verhaal wat socialer te maken. De rigide arbeidsmarkt zou herstructureringen en jobcreatie belemmeren, en kernwerknemers beschermen. Zij worden beschuldigd van een gebrek aan solidariteit met de 'outsiders': jongeren, vrouwen en etnische minderheden, die moeilijker aan de bak komen omdat de 'insiders' zo sterk vasthouden aan verworven arbeidsvoorwaarden, en werkgevers de 'outsiders' niet kunnen of willen aanwerven aan die voorwaarden.

Daarom is wat momenteel in Frankrijk gebeurt zo ontzettend belangrijk. We zien er niets minder dan een fusie van die 'kernwerknemers' (de vaker gesyndiceerde arbeiders uit de openbare sector en grote bedrijven) en jongeren die een precare job tegemoet gaan. Die eenheid van arbeiders en jongeren ondermijnt de neoliberale argumentatie. Dát is de juiste weg om het tij te keren, en

gezamenlijk de strijd te voeren tegen loonmatiging én flexibilisering!